

paa Gudenaas mellem Silkeborg og Randers, i sin § 6 fremtidig at anbringe Fiskegaarde i Gudenaasens Hovedløb; men for en bekræftende Besvarelse taler, at Skjødet af 25de Sept. 1661 (Bilag 23) tillader Mogens Frijs og hans Arvinger frit at anlægge saa mange Laxegaarde paa Gudenaan, som dem lyst, for deres egen Grund og Eiendom, og at ligesom Chr. V.'s Lov ikke ophævede særlige Privilegier, saaledes hedder det i Loven af 30te Januar 1861, § 6, at sammes Bestemmelser „stulle imidlertid ikke gjøre nogen Forandring i de særlige Netskrav, som Noget maatte have“. For en benægtende Besvarelse kan dog paa den anden Side anføres, at ihvorvel Landsthingsdommen af 13de Juni 1688 (Bilag 15, Nr. 30) paaberører sig Skjødet af 25de Sept. 1661, saa støtter den sig dog ogsaa paa Chr. V.'s da nylig udkomne Lov, idet Dommen udtaler, at der ingen gyldig Narfag foreligger til at forhindre Grev Frijs i at gjøre sig sin egen Grund saa nyttig, som Loven tillader ham. Særligt paaberører Dommen sig, „at gref Frijs paa den oprettede Laxegaard haver Gaardfæstning; paa begge Sider efter Loven“, og at Laxegaarden „af langjommelig Tid haver været opsat ulast og uljært“. Hvad Landsthingsdommen her sigter til, er selvfølgelig, at Lovens 5—10—42 tillader den, der har Gaardfæstning paa begge Sider af fælles ferske Vand, at spænde sin Fiskegaard tvært over disse, og at 5—10—44 ikke kunde være Grev Frijs til Hinder herfor, efter som Østergaard Laxegaard ikke var nyoprettet, men bestod fra gammel Tid af.

Vil man imidlertid anse de Grev Mogens Frijs ved Skjøde af 25de Sept. 1661 tilstaaede Fiskeprivilegier som mere eller mindre indeholdende særlige Privilegier, saa er det i hvert Fald givet, at efter at Kongen atter var kommen i Besiddelse af Friensvold Gaard og Gods og paany afhændede disse Eiendomme til en Privatmand, nemlig ved Skjødet af 11te Novbr. 1684 (Bilag 8), er der i dette ikke Tale om Gjentagelse af eller Meddelelse af deslige Privilegier. Hr. Ostenfeld paastod derfor under Sagen, at der af Kongen maatte ligeledes under 11te Novbr. 1684 være udstedt et særligt Skjøde paa Laxegaarden, og at der var tillagt denne Privilegier i dette særlige Skjøde. Et saadant lod sig imidlertid ikke opvise, og i en Skrivelse fra Chefen for det kongl. Geheimarkiv erklærede denne, at da et saadant særligt Skjøde ikke fandtes indført i Rentekammerets Expeditionsprotokoller, lod sig heraf med temmelig Sikkerhed slutte, at det ikke var udfærdiget. Endelig fik man, som i Overretsdommen af 27de Sept. 1886 bemærket, med Bestemthed Oplysning herom, idet det fremgik af det senere tilveiebragte Skjøde af 9de Juni 1798 (Bilag 20), at Fiskegaarden først ved dette blev udsøndret fra Friensvold som en særlig Eiendom*). Og saa samtlige senere Skjøder paa Fiskegaarden (Bilag 21 og 22) lige ned til Hr. Ostenfelds eget (Bilag 1) tilveiebragtes, og man havde saaledes den hele Skjoderække, hvoraf det viste sig, at hverken det kongelige Skjøde til Grev Conrad Reventlow af 11te Novbr. 1684 eller nogen af de senere sig hertil støttende Adkomster indeholdt Noget om Friensvold Fiskegaard tillagte Privilegier eller Særrettigheder, førend Hr. Ostenfeld i sit Skjøde (Bilag 1) lod indføre forskellige Bestemmelser om en Fiskegaard tilkommende Eneret m. m.

Neckelmann erkjender vel i sit bekjendte Skrift**) (Pag. 44), at ligesom i Landets øvrige Fjorde saaledes er ogsaa Fiskeriet i Randers Fjord frit for enhver dansk Undersaat, uden at de tilhørende Grundeiere have nogen særegen Ret dertil, men paastaar at „i Følge **specielle Privilegier** er herfra undtaget“ bl. A. Laxefiskeriet, hvilket bemeldte Forfatter mener udelukkende maa anses at tilkomme „de dertil med kongelig Tilladelse indrettede Gaarde“ (Pag. 33) samt at „ethvert Garn, hvormed der gjøres Indgreb i denne Laxegaardenes udelukkende Rettighed, uden Henhyn til Venævnelsen maatte være ulovlig og med Rette kunne borttages“ (Pag. 35).

Uden at gaa saa vidt som Neckelmann eller overhovedet at ville præjudicere Spørgsmaalet har Viborg Landsoverrets Dom af 27de Sept. 1886 (Bilag 19) dog leilighedsvis ladet indflyde en Bemærkning om, at det „ikke er uantageligt“, at der tilkommer Hr. Ostenfeld som Eier af Friensvold Laxegaard Ret til i et vist Omfang at modsætte sig, at Andre, „der ikke hertil have en særlig Adkomst“, driver Laxefiskeri i Gudenaas og Randers Fjord inden for bemeldte Laxegaard, „navnlig ved Indretninger eller Redskaber, der ere egnede til i en væsentlig Grad at hæmme Tilgangen af Lax til Laxegaarden“.

*) I Overretsdommen er Fremkomsten af Geheimarkivarens Skrivelse og af Skjødet af 9de Juni 1798 omtalt i omvendt kronologisk Orden.

**) Om Fiskeri i Randers Fjord, Randers 1833.